

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY A DOKAZOVÁNÍ
V TRESTNÍM ŘÍZENÍ**

Autor práce: Lukáš Hornof

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Roman Svatoš Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....
vlastnoruční podpis autora bakalářské práce

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	7
1 Cíl a metodika práce	8
1.1 Cíl práce.....	8
1.2 Metodika práce	8
2 Trestní zákon a jeho účel	9
3 Trestní řád a jeho účel	9
4 Zásady trestního řízení	10
4.1 Zásada presumpce nevinny.....	10
4.2 Zásada zdrženlivosti (přiměřenosti).....	11
4.3 Zásada vyhledávací.....	11
4.4 Zásada volného hodnocení důkazů.....	12
4.5 Zásada ústnosti	12
5 Vymezení základních pojmů důkazního práva	13
5.1 Pramen důkazů.....	13
5.2 Dokazování.....	13
5.3 Důkaz.....	13
6 Popsání jednotlivých důkazů	15
6.1 Výpověď obviněného.....	15
6.2 Výpověď svědka.....	16
6.3 Znalecký posudek.....	17
6.4 Věcné a listinné důkazy	17
6.4.1 Věcné důkazy.	17

6.4.2 Listinné důkazy	18
6.5 Ohledání	18
7 Důkazní prostředek	20
7.1 Popsání důkazních prostředků.....	20
7.1.1 Výslech obviněného § 91 TrŘ.....	20
7.1.3 Výslech znalce.....	21
7.1.4 Zadržení a otevření zásilky	22
7.1.4.1 Zadržení zásilky.	22
7.1.4.2 Otevření zásilky.....	23
7.1.5 Ohledání místa činu	23
7.1.6 Dokumentace místa činu	24
7.1.7 Prohlídka těla a jiné podobné úkony.....	24
7.1.8 Osobní prohlídka	25
7.1.9 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu.....	25
7.1.10 Vydání a odnětí věci.....	26
7.1.10.1 Vydání věci.....	26
7.1.10.2 Odnětí věci.....	27
8 Zvláštní způsoby dokazování	28
8.1 Prověrka na místě	28
8.2 Konfrontace.....	28
8.3 Rekonstrukce.....	29
8.4 Vyšetřovací pokus	30
8.5 Rekognice... ..	31
9 Hypotéza	32

10 Kazuistika – distribuce omamných a psychotropních látek do věznice Oráčov	33
11 Rozbor důkazů využitých v trestním řízení	37
12 Rozbor důkazů nevyužitých v trestním řízení	40
13 Současný stav věznic v ČR na úseku toxikománie a další trestné činnosti	43
14 Navrhovaná opatření	45
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERAURY	49
ABSTRAKT	51
ABSTRACT	52

ÚVOD

Téma své bakalářské práce jsem si zvolil tak, aby poznatky získané při jejím zpracování byly pro mě přínosem v mém budoucím povolání. V současné době pracuji jako příslušník Vězeňské služby ČR, kde se s touto problematikou setkávám je zřídka při usvědčení odsouzeného ze spáchání kázeňského přestupku. Proto bych chtěl po ukončení studia pracovat u Policie ČR, kde bych tyto získané vědomosti mohl plně využít.

Těžištěm trestního řízení je proces dokazování a právě proto jsem se ve své práci rozhodl zabývat problematikou důkazních prostředků a dokazování v trestním řízení. Správné využívání důkazních prostředků, tzn. jejich uplatnění v souladu s právními předpisy, je základem pro naplnění účelu trestního řízení. To ovšem vyžaduje důkladné poznání důkazních prostředků a uvědomění si všech možností, které mohou pro trestní řízení přinést. Především je potřeba co nejlépe znát požadavky právních předpisů na provádění jednotlivých důkazních prostředků a následně požadavky na řádné využití poznatků těmito důkazními prostředky získanými.

V trestním řízení totiž orgány činné v trestním řízení často nemají „prostor pro chyby“, a tak v případě chyby může dojít, a bohužel také dochází, ke zmaření účelu trestního řízení, tedy k neobjasnění trestného činu a k nepotrestání jeho pachatele. V takovém případě dochází k poklesu důvěry společnosti k orgánům činným v trestním řízení, pachatelé ztrácí zábrany v dalším páchání trestné činnosti a dochází k postupnému „roztáčení spirály“, kdy nekvalitní práce orgánů činných v trestním řízení vede k nárůstu kriminality.

V práci se chci zabývat nejen nastíněním jednotlivých důkazních prostředků, ale také skutečným případem z empirických materiálů Krajského ředitelství Policie správy Středočeského kraje, služby kriminální policie a vyšetřování, kdy odsouzení páchají trestnou činností ve věznicích ČR. Na tomto případě bych chtěl provést rozbor získaných důkazů použitých v trestním řízení. Dále bych chtěl posoudit, zda Policie má dostatek prostředků k získání důkazů proti pachatelům, kteří páchají trestnou činností ve věznicích, popřípadě navrhnout nějaké změny, které by vedly k lepšímu shromažďování důkazů důležitých pro trestní řízení.

1 Cíl a metodika práce

1.2 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je popsání jednotlivých důkazů, důkazních prostředků a jejich využitelnosti při vedení trestního řízení proti pachatelům, kteří páchají trestnou činností ve věznicích ČR a mimo ně. Konkrétně se jedná o výrobu a distribuci omamných a psychotropních látek.

V závěru se pokusím navrhnout případnou úpravu zákonů, které by napomohly k lepšímu získávání důkazů a důkazních prostředků v trestním řízení.

1.2 Metodika práce

Práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části bych provedl vymezení základních pojmů a následně bych se zabýval rozdělením jednotlivých důkazů, které jsou uvedeny v § 89 odst. 2 trestního řádu. Dále bych uvedl také další důkazy, které nejsou výslovně uvedeny v § 89 odst. 2 TrŘ, nicméně se využívají jako důkaz v trestním řízení, což umožňuje obecná formulace „za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci“.

V hlavní části práce bych se podrobně věnoval rozdělení jednotlivých důkazů a jejich nejčastějšímu využívání orgány činnými v trestním řízení. Zde bych se pokusil popsat nejvíce používané důkazy, které využívají orgány činné v trestním řízení jak v přípravném řízení, tak i v řízení před soudem.

V praktické části bych vybral tři nebo čtyři důkazy, které by se daly použít v trestním řízení k usvědčení pachatelů při páchaní trestné činnosti ve věznicích České republiky. Jednalo by se o trestný čin Nedovolená výroba a distribuce omamných a psychotropních látek a jedů podle ustanovení § 283, což je v současnosti nejpalčivější problém dnešních věznic. Tuto část bych doplnil o příklad z praxe, kde bych zhodnotil a analyzoval jednotlivě získané důkazy, které sloužily k usvědčení pachatele uvedeného trestného činu.

V závěrečné části bych chtěl zhodnotit využitelnost popsaných důkazů, které by sloužily k usvědčení pachatele ve věznici a pokusit se navrhnout případné změny zákonů, které by vedly ke zlepšení získaných důkazů a usvědčení pachatele.

2 Trestní zákon a jeho účel

§ 1 Účelem trestního zákona je chránit zájmy společnosti, ústavní zřízení České republiky, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob.

Ustanovení § 1 vyjadřuje vedle účelu trestního zákona i jeho základní funkci, tj. ochranu společnosti před trestnou činností. Dřívější trestně právní literatura spatřovala v § 1 a § 23 tzv. obecný (rodový) objekt trestného činu, za který považovala souhrn všech zájmů chráněný trestním zákonem.

V nauce se vyskytují názory, podle kterých má trestní právo druhotný (sekundární) charakter, což má vyjadřovat jeho závislost na dalších odvětví práva (např. práva ústavního, občanského, rodinného, finančního) a rovněž pomocnou úlohu trestní represe.

Trestní právo je „ultima ratio“, což znamená, že nejen zákonodárce, ale i praxe má používat trestního práva tam, kde ostatní prostředky nestačí.¹

3 Trestní řád a jeho účel

§ 1 účelem TrŘ je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.

Řízení přitom musí působit k upevnování zákonnosti, k předcházení a omezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachování zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti.

Pomáhat k dosažení účelu trestního řízení je právem a podle ustanovení tohoto zákona i povinností občanů.

TrŘ navazuje na účel trestního zákona (§ 1 TrZ). Trestní právo hmotné vymezuje znaky trestných činů, stanoví za spáchání trestných činů tresty a ochranná opatření.

Trestní právo procesní je odvětvím práva, které chrání před trestnými činy zájmy společnosti a ústavní zřízení České republiky, práva oprávněná zájmy fyzických a právnických osob tím, že upravuje postup orgánů činných v trestních řízení (§12 odst.

¹ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 17.

1), popřípadě i jiných osob zúčastněných na trestním řízení, při zjišťování trestných činů, rozhodování o nich a při výkonu rozhodnutí, jakož i předcházení a zamezování trestné činnosti.²

4 Zásady trestního řízení

V přípravném řízení, stejně jako v dalších stádiích řízení, se uplatňují základní zásady trestního řízení, které jsou vymezeny v § 2 TrŘ. a rozvedeny v dalších ustanoveních TrŘ. Tyto základní zásady mají zásadní význam pro práci všech orgánů činných v přípravném řízení trestním, tedy policejních orgánů včetně služby kriminální policie a vyšetřování policie ČR i státních zástupců.

Řídí se jimi i soudce rozhodující v přípravném řízení. Všechny tyto orgány je musí znát a používat, neboť jsou základem organizace trestního řízení, zaručují uplatňování zákonnosti řízení a zajišťují ochranu společnosti i práv a právem chráněných zájmů osob zúčastněných na trestním řízení, zejména osob, proti kterým se trestní řízení vede.

Těmito základními zásadami pro fázi dokazování jsou např:

1. zásada presumpce nevinny
2. zásada zdrženlivosti (přiměřenosti)
3. zásada vyhledávací
4. zásada volného hodnocení důkazů
5. zásada ústnosti

4.1 Zásada presumpce nevinny

Dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen (§ 2 odst. 2 TrŘ).

Jde o ústavní zásadu (srov. Čl. 40 odst. 2 LPS – „každý, proti němuž se vede trestní řízení, je považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena“).

Tato zásada je také stanovena v nejdůležitějších dokumentech mezinárodního práva, přesněji podle čl. 14 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických

² NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 448.

právech, každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud není zákonným postupem prokázána jeho vina.

Obdobnou formulaci používá čl. 6 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb).³

4.2 Zásada zdrženlivosti (přiměřenosti)

Tato zásada umožňuje projednávat trestní věci co nejrychleji a s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána; při provádění úkonu trestního řízení lze do těchto práv a svobod, jichž se takové úkony týkají, zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení.

Zásada zdrženlivosti spočívá proto v takovém postupu orgánů činných v trestním řízení, který co nejméně zasahuje do základních lidských práv a svobod, což je výrazem humánnosti trestního řízení a úcty k lidským právům a svobodám.⁴

4.3 Zásada vyhledávací

Konkretizuje zásadu oficiality, pokud jde o důkazní řízení. Obecně je vymezována jako úřední povinnost orgánů činných v trestním řízení z vlastní iniciativy vyhledávat a provádět důkazy tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.

Ani doznání obviněného je nezavazuje povinnosti přezkoumat všechny okolnosti případu.

Po novelizaci ustanovení § 2 odst. 5 TrŘ zákonem č. 265/2001 Sb. zůstává z hlediska objasňování věcí zachována zásada, že orgány činné v trestním řízení jsou povinny postupovat při zjišťování závažných skutečností rozhodných pro skutkový stav věci z úřední povinnosti, ať už takové skutečnosti svědčí ve prospěch či v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede.⁵

³ ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 63.

⁴ ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 57.

⁵ ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 60.

4.4 Zásada volného hodnocení důkazů

Je základním předpokladem pro zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Zákon ji vyjadřuje v § 2 odst. 6 TrŘ, přičemž zde ani v jiných ustanoveních nestanoví žádná pravidla, pokud jde o míru důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti ani váhu či důkazní sílu jednotlivých důkazů (tedy míru jejich věrohodnosti).

Jinak řečeno, ani jeden druh důkazů nemá předem určenou důkazní sílu či hodnotu a zároveň trestní řád nestanoví ani potřebný rozsah důkazů k pravdivému zjištění skutkového stavu.

Orgány činné v trestním řízení tedy hodnotí důkazy, aniž by byly vázány zákonnými pravidly, tedy podle svého volného (tj. zákonem nevymezeného) uvážení. Tím je zákon nutí přihlídnout k okolnostem konkrétního případu, k jeho zvláštnostem a charakteristickým rysům, čímž brání mechanickému postupu při hodnocení důkazů.⁶

4.5 Zásada ústnosti

Spočívá v tom, že soud rozhoduje na základě ústně provedených důkazů a ústních přednesů stran. Proto soud řídí jednání ústně, má ústní styk se stranami a ostatními účastníky procesu, ústně vyhlašuje rozsudek i jiná rozhodnutí jím učiněná.

Obviněný, svědci a znalci zásadně vypovídají v hlavním líčení ústně, listiny, kterými se u soudu provádí důkaz, musí být přečteny a jiné důkazy předloženy stranám, a je-li toho třeba, též svědkům a znalcům. To souvisí i se zásadou veřejnosti, neboť veřejný proces, aby mohl splnit svůj účel, musí být proveden v ústní formě.

Ústním provedením soudního procesu se vytváří optimální předpoklady pro zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a dále pro naplnění zásady bezprostřednosti a pro uplatnění práv stran.⁷

⁶ ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 69.

⁷ ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 70.

5 Vymezení základních pojmů důkazního práva

5.1 Pramen důkazů

Pramen důkazů představuje nositele informace, která má být zjištěna v rámci dokazování příslušným důkazním prostředkem (z hlediska povahy pramene, resp. zdroje důkazu, se důkazní prostředky rozlišují na osobní a věcné).⁸

5.2 Dokazování

Dokazování v trestním řízení je zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení (§12 odst. 1), jehož účelem je umožnit těmto orgánům poznání skutečností důležitých pro jejich rozhodnutí, vyhledat důkazy o nich, důkazy provést a zjištěné poznatky zajistit, prověřit a zhodnotit.⁹

5.3 Důkaz

Důkazem se rozumí přímý poznatek nebo výsledek činnosti orgánů činného v trestním řízení při dokazování (např. obsah výpovědi vyslychané osoby, výsledek znaleckého zkoumání atd.)¹⁰

Ustanovení § 89 odst. 2 v této souvislosti nehovoří o důkazních prostředcích, ale o důkazech. Nerozlišuje tedy pojem důkaz a důkazní prostředek. Za důkazní prostředek je totiž považována procesní činnost orgánů činných v trestním řízení, která slouží k poznání skutečnosti, která má být v trestním řízení zjištěna (výslech obviněného, svědka, ohledání místa činu, rekonstrukce, apod.). Jde vlastně o formu, v jaké je důkaz vyjádřen. Naproti tomu důkaz je obsah zachycený v určité formě, tedy za využití určitého důkazního prostředku. Jinak řečeno, pokud jde o rozlišení důkazních prostředků a důkazů, pak důkazní prostředek je trestně-procesní formou poznávání a důkaz je obsahem (poznatkem či výsledkem) tohoto poznávání.

Při rozhodování o vině či nevině obžalovaného rozhoduje soud na základě důkazů, které byly v dané trestní věci provedeny. Na veřejnosti se občas objevují spekulace o tom, co může a co nemůže sloužit jako důkaz v trestním řízení.

⁸ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 732.

⁹ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 735.

¹⁰ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 738.

Tyto dohady jsou zcela zbytečné, protože za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání.

Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu.

Důkaz získaný nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení nesmí být použit v řízení s výjimkou případu, kdy se použije jako důkaz proti osobě, která takového donucení nebo hrozby donucení použila.

V trestním stíhání je v nezbytném rozsahu třeba dokazovat zejména:

- a) zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin
- b) zda tento skutek spáchal obviněný, případně z jakých pohnutek
- c) podstatné okolnosti mající vliv na posouzení nebezpečnosti činu
- d) podstatné okolnosti k posouzení osobních poměrů pachatele
- e) podstatné okolnosti umožňující stanovení následku a výše škody způsobené trestným činem
- f) okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání

Další otázkou je hodnocení důkazů. Ne každý důkaz je dostatečně věrohodný (např. svědek lže nebo odborné vyjádření není dostatečně jednoznačné). Soud proto musí hodnotit nejen každý důkaz zvlášť, ale i všechny důkazy ve vzájemné souvislosti, aby mohl jednoznačně a bez pochyb rozhodnout o vině obžalovaného, případně aby obžalovaného mohl obžaloby zprostit.¹¹

¹¹ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 737-740.

6 Popsání jednotlivých důkazů

6.1 Výpověď obviněného

Patří mezi důkazní prostředky (podle § 89 odst. 2); současně je prostředkem jeho vlastní obhajoby (§ 33 odst. 1).

Obviněný (§ 32 a §160 odst. 1) se může hájit způsobem, jaký uzná za vhodný, není povinen vypovídat, k výpovědi ani k doznání nesmí být nucen a ve své výpovědi může uvádět i nepravdu. Trestní odpovědnost obviněného zde může spočívat jen na tom, pokud se vůči jiné osobě dopustil trestného činu křivého obvinění podle § 174 TrZ, trestného činu pomluvy podle § 206 TrZ nebo trestního činu poškozování cizích práv podle § 209 TrZ.

Výše uvedené skutečnosti zásadním způsobem ovlivňují důkazní hodnotu výpovědi obviněného. Doznání obviněného musí být prověřeno všemi ověřitelnými důkazy.

Obviněného lze předvedením nutit k tomu, aby se podrobil ještě dalším úkonům (v návaznosti na výslech obviněného):

Vyšetření duševního stavu u znalce (§116 odst. 1); aktivní spolupráci obviněného při tomto vyšetření však vynucovat nelze, především lze zajistit jen jeho účast.

- a) Prohlídce těla (§ 114 odst. 1),
- b) Odběru krve nebo jinému podobnému úkonu, nejsou-li tyto úkony spojeny s nebezpečím pro jeho zdraví, jakož i odběru biologického materiálu (§ 114 odst. 2),
- c) Provedení úkonů potřebných ke zjištění totožnosti osoby, která se zdržovala na místě činu (§ 114 odst. 3),
- d) Provedení úkonů potřebných k tomu, aby byla zjištěna totožnost (§ 93 odst. 3)
- e) Popsání nějaké osoby a věci v rámci rekognice (§ 104b, §93 odst. 2),
- f) Účasti na konfrontaci (§104 a),
- g) Účasti na jiných úkonech trestního řízení (např. vyšetřovacím pokusu atd.)

V případě úkonů uvedených pod písm. g) a h) však obviněného nelze nutit, aby vypovídal. Lze jej pouze k těmto úkonům předvést.¹²

¹² NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 741-742.

6.2 Výpověď svědka

Výpověď svědka je upravena v TrŘ v hlavě páté, oddíle druhém v § 97 až § 103.

TrŘ ovšem neuvádí žádnou definici svědka. Výkladem lze ale svědka definovat jako osobu rozdílnou od osoby obviněného, která byla vyzvána orgánem činným v trestním řízení, aby jako svědek vypovídala o tom, co je jí známo o trestném činu, jeho pachateli a o okolnostech důležitých pro trestní řízení, přesněji o okolnostech, které viděla, slyšela nebo jinak vnímala svými smysly.¹³

Svědék nemůže být současně obviněným, spoluobviněným, advokátem v téže věci, orgánem činným v trestním řízení nebo jinou osobou činnou v téže věci. Svědek ale může být současně osobou poškozenou, přestože je nutné v tomto případě brát v potaz jeho případnou zaujatost ve věci.

TrŘ ukládá svědkovi jisté povinnosti a také jej vybavuje jistými právy.

Povinnosti svědka tvoří:

- a) povinnost dostavit se k výsledku
- b) povinnost vypovídat
- c) povinnost podrobit se konfrontaci a rekognici (§ 104a, § 104b TrŘ)
- d) povinnost podrobit se vyšetření duševního stavu znalcem (§ 118 TrŘ)
- e) povinnost podrobit se úkonům vedoucím k zjištění jeho totožnosti, nelze-li ji zjistit jinak

Práva svědka tvoří:

- a) právo odepřít výpověď
- b) právo podat svědectví ve svém mateřském jazyce nebo v jazyce, o kterém prohlásí, že jej ovládá
- c) právo na právní pomoc advokáta
- d) právo ohroženého svědka na poskytnutí informací o pobytu obviněného nebo odsouzeného dle § 44a TrŘ.¹⁴

¹³ CÍSAŘOVÁ, D., FENYK, J., A KOL. *Trestní právo procesní*. 4. vyd. Praha, 2006, s. 333.

¹⁴ VANTUCH, P. *K výslechu svědka, který se nedostavuje k jednání soudu*. 1994, č. 9, s. 12-18.

6.3 Znalecký posudek

Je zvláštním samostatným druhem důkazu, který však nemá ve vztahu k ostatním druhům důkazů významnější postavení z hlediska důkazní hodnoty. Odlišuje se od důkazu výpovědi svědka, který vypovídá o skutečnostech týkajících se trestní činnosti, které vnímal mimo trestní řízení, zatímco znalec se seznamuje se skutečnostmi o trestné činnosti (o nichž má podat s použitím svých odborných znalostí posudek) teprve během trestního řízení, a to s postupem podle § 107.

Jestliže svědkem určité události byla osoba, která by mohla být v trestní věci přibrána jako znalec, vyslechne se tato osoba jako svědek a za znalce se musí přibrat někdo jiný. Spojení funkce svědka a znalce je nežádoucí (v případě možné kumulace má vždy přednost funkce svědka, která je na rozdíl od znalce nezastupitelná).¹⁵

6.4 Věcné a listinné důkazy

Věcnými důkazy jsou předměty, kterými nebo na kterých byl trestný čin spáchán, jiné předměty, které prokazují nebo vyvracejí dokazovanou skutečnost a mohou být prostředkem k odhalení a zjištění trestného činu a jeho pachatele, jakož i stopy trestného činu.

Listinnými důkazy jsou listiny, které svým obsahem prokazují nebo vyvracejí dokazovanou skutečnost vztahující se k trestnému činu nebo k obviněnému.

Věcné a listinné důkazy mohou být opatřovány zejména prostřednictvím institutů předložení, vydání a odnětí věci (§ 78 a §79), v souvislosti s domovní prohlídkou, prohlídkou jiných prostor a pozemků, osobní prohlídkou, vstupem do obydlí atd.¹⁶

6.4.1 Věcné důkazy

Nabývají stále většího významu v souvislosti s rostoucími možnostmi různých kriminalistických metod při jejich zkoumání. Předměty, kterými nebo na kterých byl trestný čin spáchán, jiné předměty, které prokazují nebo vyvracejí dokazovanou skutečnost a mohou být prostředkem k odhalení a zjištění trestného činu a jeho pachatele, jakož i stopy trestného činu – jde o předměty, které jsou forenzně využitelné ke kriminalistickému či jinému znaleckému zkoumání z hlediska vztahu ke skutku a

¹⁵ ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 404.

¹⁶ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 802.

pachateli, jež mají být zjištěny v trestním řízení a u nichž je nutno především dbát na to, aby byly zajištěny v neporušeném stavu, tak aby mohly vypovídat o svém původci.¹⁷

6.4.2 Listinné důkazy

Listinou se má na mysli veřejná listina (např. občanský průkaz, potvrzení o ztrátě občanského průkazu, diplom o ukončení vysoké školy, technický průkaz motorového vozidla i osvědčení, soukromá listina).

U listiny je předmětem zkoumání především pravost a neporušenost. Jestliže má listina jiný důkazní význam nežli z hlediska svého obsahu (např. padělaná platidla, platební dokumenty nebo jiné doklady), jde o věcný důkaz.

Listinným důkazem je též posudek znalců o duševním stavu obviněného podaný v jiné trestní věci, popř. posudek znalce zapsaného do seznamu znalců, ale nepřibraného orgánem činným v trestním řízení. Listiny, které se provádějí jako důkaz, musí být podrobeny dostatečnému zkoumání. V případech pochybností mohou být podrobeny znaleckému zkoumání. Je-li potřeba zjistit pravost rukopisu obviněného nebo svědka, užijí se ustanovení § 93 odst. 3 a § 101 odst. 4 TrŘ.¹⁸

6.5 Ohledání

Je důkazním prostředkem umožňujícím orgánům činným v trestním řízení opatřit si bezprostřední poznatky o skutečnostech důležitých pro trestní řízení.

Předmětem ohledání může být fyzická osoba (zejména obviněný, svědek, popř. i jiná osoba) nebo věc, včetně ohledání místa činu, které je zvláštním druhem ohledání věci (srovnatelná i § 112 odst. 1).

K ohledání se podle možnosti přibere nezúčastněná důvěryhodná osoba, přičemž se nepřibírá osoba, která byla či mohla být účastníkem nebo svědkem objasňované věci, popř. na ní může mít nějaký zájem.

Některé druhy ohledání lze provádět v každém stádiu trestního řízení a vzhledem k jejich povaze (jako neodkladného či neopakovatelného úkonu § 160 odst. 3 a 4, dále i § 158 odst. 3 písm. i) i před zahájením trestního stíhání (zejména ohledání místa činu nebo prohlídka těla). Novela č. 265/2001 Sb. však vedla k tomu, že provádět ohledání věci a místa činu je možno obecně provádět před zahájením trestního stíhání, vzhledem

¹⁷ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 802.

¹⁸ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 802-803.

k tomu, že výčet v § 158 odst. 3 v písm. a) až i) je demonstrativní, lze v tomto stádiu provádět i jiné druhy ohledání (vyjma těch, která nejsou vázána na osobu obviněného).

Některé zvláštní druhy ohledání lze provést výhradně po zahájení trestního stíhání – např. pozorování obviněného za účelem vyšetření jeho duševního stavu podle § 116 odst. 2.¹⁹

¹⁹ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 803.

7 Důkazní prostředek

Jak již bylo výše uvedeno, za důkazní prostředek je považována procesní činnost orgánů činných v trestním řízení, která slouží k poznání skutečnosti, jež má být v trestním řízení zjištěna (výslech obviněného, svědka, ohledání místa činu, rekonstrukce, apod.). Jde vlastně o formu, v jaké je důkaz vyjádřen.

7.1 Popsání důkazních prostředků

7.1.1 Výslech obviněného § 91 TrŘ

Před prvním výslechem je třeba zjistit totožnost obviněného, dotázat se jej na jeho rodinné, majetkové a výdělkové poměry a předchozí tresty, objasnit mu podstatu sděleného obvinění a poučit jej o jeho právech. Obsah poučení se poznamená v protokolu.

Nelze-li totožnost obviněného ihned zjistit, je nutno k protokolu jeho výslechu připojit takové důkazy, aby tato osoba nemohla být zaměněna s jinou. Je-li obviněných více, vyslýchají se odděleně.

K § 92 se výslech obviněného koná tak, aby poskytl pokud možno úplný a jasný obraz o skutečnostech důležitých pro trestní řízení. Obviněný nesmí být žádným způsobem donucován k výpovědi nebo k doznání. Při výslechu je nutno šetřit jeho osobnost.

Obviněnému musí být dána možnost se k obvinění podrobně vyjádřit, zejména souvisle vylíčit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, uvést okolnosti, které je zeslabují nebo vyvracejí a nabídnout o nich důkazy.

Obviněnému mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně, bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí být naznačeno, jak na ně odpovědět.²⁰

²⁰ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 744-745.

7.1.2 Výslech svědka

Před výslechem svědka je třeba vždy zjistit jeho totožnost, jeho poměr k obviněnému, poučit jej o právu odepřít výpověď, a je-li toho třeba, též o zákazu výslechu nebo o možnosti postupu podle § 55 odst. 2, jakož i o tom, že je povinen vypovědět úplnou pravdu a nic nezamlčet. Dále musí být poučen o významu svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu a o trestních následcích křivé výpovědi. Je-li jako svědek vyslýchána osoba mladší než patnáct let, je třeba ji poučit přiměřeně jejímu věku.

Na počátku výslechu musí být svědek dotázán na poměr k projednávané věci a ke stranám a podle potřeby též na jiné okolnosti významné pro zjištění jeho hodnověrnosti. Svědkovi musí být dána možnost, aby souvisle vypověděl vše, co sám o věci ví a odkud zvěděl okolnosti jím uváděné. Svědkovi mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Svědkovi nesmějí být kladeny otázky, v nichž by byly obsaženy okolnosti, které se mají zjistit teprve z jeho výpovědi. Je-li toho třeba ke zjištění pravosti rukopisu, může být svědkovi přikázáno, aby napsal potřebný počet slov.

Neshledá-li policejní orgán dle § 101a TrŘ důvod k sepsání protokolu o výslechu způsobem uvedeným v § 55 odst. 2, ačkoliv se jej svědek domáhá a uvádí konkrétní skutečnosti, které podle něj takový postup sepsání protokolu odůvodňují, policejní orgán věc předloží státnímu zástupci, aby přezkoumal správnost jeho postupu. Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, odloží výslech svědka do doby, než státní zástupce přijme opatření. V opačném případě svědka vyslechne a do přijetí opatření státního zástupce s protokolem nakládá tak, aby totožnost svědka zůstala utajena.²¹

7.1.3 Výslech znalce

Při výslechu znalce (§108 TrŘ) se postupuje jako při výslechu svědka. Při výslechu se znalec zpravidla na posudek odvolá (pokud nemá nic k jeho doplnění) a stvrdí jej (tj. potvrdí jeho správnost a úplnost). Pokud posudek nebyl zpracován písemně, nadiktuje jej znalec do protokolu o výslechu znalce.

Pokud bylo přibráno znalců několik a dospěli po vzájemné poradě k souhlasným závěrům, jsou povinni určit, kdo z nich posudek při výslechu přednese a stvrdí. Dospěli-

²¹ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 765-767

li však znalci k různým závěrům, je nutné pokusit se odstranit tyto rozpory jejich výsledkem, při kterém je třeba vyslechnout každého zvlášť.

V případě, že by rozporná stanoviska znalců nebyla ani tímto výsledkem odstraněna, postupuje se podle ustanovení § 109 druhé věty TrŘ. (Pokud by ani dodatečný výslech znalce nebo znalců nevedl k odstranění vzniklých rozporů, přibere se znalec jiný a nebo se postupuje podle ustanovení § 110 odst. 1).

Nemá-li policejní orgán ani státní zástupce pochybnosti o spolehlivosti a úplnosti písemně podaného znaleckého posudku, lze od výsledku znalce v přípravném řízení upustit.²²

7.1.4 Zadržení a otevření zásilky

7.1.4.1 Zadržení zásilky

Stejně jako otevření zásilky je přípustným zásahem do ústavně zaručeného práva listovního tajemství a tajemství dopravovaných zpráv, neboť podle článku 13 Listiny základních práv a svobod nikdo nesmí mimo jiné porušit listovní tajemství jiných písemností a záznamů zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon.

Právní úprava umožňuje zadržení zásilky ještě před zahájením trestního stíhání, tedy v rámci prověřování oznámení, kdy o obviněném ještě nelze hovořit.

Nařízení k vydání zásilky má povahu rozhodnutí, proto proti němu není přípustná stížnost.

Nařízení vydává v řízení před soudem předseda senátu nebo samosoudce. V přípravném řízení jej vydává státní zástupce.

Zásilkou se rozumí předmět dopravovaný jakýmkoli způsobem, ať již s využitím pošty nebo jiné osoby, včetně dopravy skrytým způsobem, k němuž dochází především v rámci obchodování s psychotropními látkami nebo jinými zakázanými látkami a předměty.

Úkon spočívající v pozdržení přepravy zásilky na příkaz policejního orgánu, pokud věc nesnese odkladu a nařízení k zadržení zásilky nelze předem dosáhnout, směřuje k předběžnému zajištění možnosti provést úkon zadržení zásilky.²³

²² ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 406.

²³ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 153.

7.1.4.2 Otevření zásilky

Představuje přípustný zásah do listovního tajemství a tajemství dopravovaných zpráv.

V řízení před soudem zásilku otevírá předseda senátu nebo samosoudce, v přípravném řízení, se souhlasem soudce, státní zástupce nebo policejní orgán.

Otevřením zásilky se rozumí jakékoli narušení obalu zásilky nebo přepravního kontejneru či jiného přepravního prostoru, ve kterém je obsah zásilky uložen. Toto otevření se má provést neodkladně po jejím vydání. Otevření zásilky i souhlas soudce má povahu opatření. O otevření zásilky je nutné sepsat protokol.

O odevzdání otevřené zásilky adresátovi nebo některému z jeho rodinných příslušníků nebo vrácení odesílateli je nutné v případě osobního odevzdání sepsat protokol, který podepisuje přebírající osoba. Tento úkon je možné provést i doručením a doklad o doručení je třeba založit do spisového materiálu. Tyto úkony mají povahu opatření. Zásilku není nutné otevřít zejména v případě, jestliže bude jinými v mezidobí provedenými úkony zjištěno, že její obsah nemůže přispět k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení.²⁴

7.1.5 Ohledání místa činu

Místem činu chápeme místo, kde byl spáchán trestný čin (místo v užším slova smyslu), ale i okolí, kde se nacházejí stopy pachatele nebo osob na činu zúčastněných (místo činu v širším slova smyslu).

Základní metodou používanou při ohledání místa činu je metoda kriminalistického ohledání. Jde o metodu, kterou se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zkoumá, hodnotí a dokumentuje materiální situace nebo stav objektů majících vztah k prověřované události, jejímu poznání a získávání důkazů i dalších informací důležitých pro trestní řízení. Podstata ohledání místa činu spočívá v tom, že policista bezprostředně svými smysly poznává fakta o události a jejím charakteru, která mají důkazní nebo taktický význam.

Cílem ohledání je:

1. nalezení a zajištění stop a ostatních věcných důkazů
2. zjištění a objasnění mechanismu vzniku a průběhu události
3. odhalení a usvědčení pachatele kriminální události

²⁴ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 155.

4. odhalení příčin a podmínek včetně motivu, které vedly ke spáchání kriminálního deliktu
5. získání informací pro tvorbu vyšetřovacích nebo operativně pátracích verzí
6. získání informací pro organizaci a plánování operativně pátracího šetření²⁵

7.1.6 Dokumentace místa činu

Kriminalistická dokumentace je ucelený komplexní materiál o průběhu a výsledcích všech použitých kriminalistických metod v konkrétním případě. Kriminalisticko-technická dokumentace tedy pomocí prostředků fixace vyjadřuje příběh a výsledek vyšetřované události a zjištění všech relevantních skutečností na místě této události. Jedná se o popis provedené činnosti s celkovým obrazem situace místa vyšetřované události a také vlastností, stavu a znaků jednotlivých prvků, a to formou stanovenou zákonem a za použití nejvhodnějšího a optimálního systému metod kriminalistické praktické činnosti. Uvedené teoretické úvahy neznamenaají nic více než to, že průběh a výsledky ohledání se dokumentují protokolem, fotodokumentací, graficky, videozáznamem, případně se použijí i jiné způsoby dokumentace (např. fotogrammetrie).

Dokumentace ohledání především slouží jako nenahraditelný důkaz nebo prostředek k prověrce důkazů. Dále slouží v případě potřeby jako podkladový materiál pro obnovení situace na místě činu, např. při rekonstrukci.²⁶

7.1.7 Prohlídka těla a jiné podobné úkony

Prohlídce těla je povinen se podrobit každý, je-li nezbytně třeba zjistit, zda jsou na jeho těle stopy nebo následky trestného činu. Není-li prohlídka těla prováděna lékařem, může ji provést jen osoba téhož pohlaví.

Je-li k důkazu třeba provést zkoušku krve nebo jiný obdobný úkon, je osoba, o kterou jde, povinna strpět, aby jí lékař nebo odborný zdravotnický pracovník odebral krev nebo u ní provedl jiný potřebný úkon, není-li spojen s nebezpečím pro její zdraví. Odběr biologického materiálu, který není spojen se zásahem do tělesné integrity osoby, již se takový úkon týká, může provést i tato osoba nebo s jejím souhlasem orgán činný v trestním řízení. Na požádání orgánu činného v trestním řízení může tento odběr i bez souhlasu podezřelého nebo obviněného provést lékař nebo odborný zdravotnický

²⁵ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 15.

²⁶ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 61.

pracovník. Je-li k důkazu třeba zjistit totožnost osoby, která se zdržovala na místě činu, je osoba, o kterou jde, povinna strpět úkony potřebné pro takové zjištění.²⁷

7.1.8 Osobní prohlídka

Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.

K nařízení osobní prohlídky potřebuje policejní orgán předchozí souhlas státního zástupce. Bez jeho souhlasu či příkazu může osobní prohlídku provést jen tehdy, nelze-li souhlasu předem dosáhnout a věc nesnese odkladu, tedy za podmínek uvedených v § 82 odst. 4 a § 83b odst. 4 TrŘ. Osobní prohlídku tedy nařídí orgán příkazem, který bude opatřen souhlasem státního zástupce.

Klade-li výkonu osobní prohlídky ten, u koho má být provedena, odpor, policejní orgán vyzve osobu, u níž má být prohlídka provedena, aby jej strpěla. Neuposlechne-li jej, policejní orgán použije k dosažení účelu nařízení prohlídky donucovací prostředky jako hmaty, chvaty, obušek, služební pes v souladu s ustanoveními zákona č. 283/1991 Sb., o policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a to vždy jen v takové intenzitě, která je dostačující k překonání tohoto odporu. K výkonu prohlídky musí být přibrána nezúčastněná osoba a policejní orgán sepíše protokol.²⁸

7.1.9 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný zločin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení Policie České republiky. Provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřípustné. Zjistí-li policejní orgán při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam odposlechu bezodkladně

²⁷ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 806.

²⁸ ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha, 2003, s. 453.

zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít. Protokol o zničení záznamu se založí do spisu.

Nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a musí být odůvodněn, včetně konkrétního odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání se tato mezinárodní smlouva zavazuje. V příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být stanovena uživatelská adresa či zařízení a osoba uživatele, pokud je její totožnost známa, a doba, po kterou bude odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být delší než čtyři měsíce; v odůvodnění musí být uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání tohoto příkazu, včetně doby jeho trvání, odůvodňují. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu se bezodkladně doručí policejnímu orgánu. V přípravném řízení opis příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu soudce bezodkladně zašle státnímu zástupci.²⁹

7.1.10 Vydání a odnětí věci

Vydání a odnětí věci patří do skupiny tzv. zajišťovacích úkonů, jejichž účelem je zajistit pro účely trestního řízení věci, které se nacházejí, ať legitimně nebo neprávem, v dispozici osoby. Může jít tedy o věci pocházející z trestné činnosti, věci, kterými byl trestný čin spáchán nebo ke spáchání mohla sloužit, ale také věci, které uvedený charakter nemají, je jich však třeba k řádnému objasnění trestného činu a poté budou oprávněné osobě, kterou byly vydány nebo které byly odňaty, vráceny.³⁰

7.1.10.1 Vydání věci

Pro naplnění účelu trestního řízení je důležité ustanovení TrŘ, kterým se stanoví pro občany povinnost vydat věc důležitou pro trestní řízení v doslovném znění: „kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, je povinnen ji na vyzvání předložit soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu, je-li nutno pro účely trestního řízení, je povinnen věc na vyzvání těmto orgánům vydat“.

²⁹ *Trestní řád* [online]. 2010 [cit. 2010-05-07]. Dostupný z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast1h4.aspx>.

³⁰ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 156.

Věcí důležitou pro trestní řízení se rozumí:

- předměty, které mohou být věcnými důkazy,
- listiny, které mohou být listinnými důkazy,
- věci, ohledně kterých může být uložen trest propadnutí věci nebo zabránění věci,
- listinné cenné papíry.

K výzvě samotné není potřebný předchozí souhlas státního zástupce nebo příkaz soudu.

Výzva se v praxi činí formou opatření, proti kterému není stížnost přípustná. Tato opatření policejního orgánu nemusí být v písemné formě, výzva může být ústní a tato okolnost se poznamená do protokolu o provedení úkonu.

Povinnost vydat věc nemá ten, kdo jejím vydáním může způsobit nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám uvedeným v trestním řádu, na které obecně dopadá právo svědka odepřít výpověď.³¹

7.1.10.2 Odnětí věci

Pokud ten, kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, takovou věc na vyzvání nevydá, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz státního zástupce nebo policejního orgánu odňata. Policejní orgán k takovému postupu však potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Věc důležitá pro trestní řízení může být odňata každému, kdo takovou věc má u sebe, i když není jejím vlastníkem.

Předpoklady pro odnětí věci jsou:

- jde o věc důležitou pro trestní řízení a nebyla na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe,
- nejde o listinu, jejíž obsah se týká okolností, o kterých platí zákaz výslechu,
- byl vydán příkaz příslušného orgánu činného v trestním řízení.

Oprávnění vydat příkaz k odnětí věci důležité pro trestní řízení má předseda senátu, popřípadě samosoudce v řízení před soudem nebo v řízení po právní moci rozsudku, státní zástupce nebo policejní orgán v přípravném řízení. Policejní orgán potřebuje předchozí souhlas státního zástupce, jenž má formu opatření. Předchozí souhlas není třeba, když věc nesnese odkladu, neboť např: hrozí její zničení.³²

³¹ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 156-157.

³² CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 157-158.

8 Zvláštní způsoby dokazování

8.1 Prověrka na místě

Je úkon (důkazní prostředek), při kterém před tímto úkonem vyslechnutá osoba (obviněný, podezřelý, svědek) ukazuje místa a objekty bezprostředně související s vyšetřovaným trestným činem, popisuje nebo demonstruje určitou činnost, o které před tímto úkonem vypověděla, za účelem porovnání zjištěných skutečností s reálným stavem na místě a získání nových faktů nebo zajištění nových důkazů.

Nelze ji ovšem zaměňovat s vyšetřovacím pokusem nebo rekonstrukcí. Ve srovnání s vyšetřovacím pokusem a rekonstrukcí prověrka na místě předpokládá účast obviněného, podezřelého nebo svědka, jejichž výpověď má být společně prověřována.

Prověrka na místě se obvykle provádí na místě spáchaného trestného činu, na místě nálezu určité věci, na místě uschování listinných a jiných věcných důkazů, může jím být také místo, kde je zapotřebí ověřit výpověď zákonem vyjmenovaných osob, kde je potřebné ověřit slyšitelnost nebo viditelnost apod.

Z povahy věci může být prověrka prováděna jak v přípravném řízení, tak i v řízení před soudem. V přípravném řízení prověrka na místě přichází v úvahu zejména po zahájení trestního stíhání (argum. Slova obviněný, svědek). Před zahájením trestního stíhání přichází v úvahu jako úkon neodkladný nebo neopakovatelný za dodržení podmínek pro provádění těchto úkonů před zahájením trestního stíhání nebo v případě, že byla zadržena osoba podezřelá ze spáchání trestného činu.

Jako kterýkoliv jiný procesní úkon musí být prověrka na místě dokumentována. Na dokumentaci prověrky se přiměřeně užijí postupy při dokumentaci místa činu a dalších úkonů, jako je např: rekonstrukce nebo vyšetřovací pokus. Doporučeným dokumentačním prostředkem je videozáznam.³³

8.2 Konfrontace

Jestliže výpověď svědka nesouhlasí v závažných okolnostech s výpovědí obviněného nebo jiného svědka, může být svědek postaven obviněnému nebo jinému svědkovi tváří v tvář.

Konfrontace se může provést až poté, kdy každá z osob, jež mají být konfrontovány, byla již dříve vyslechnuta a o její výpovědi byl sepsán protokol. Při

³³ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 177-178.

konfrontaci se vyslýchaná osoba vyzve, aby druhé osobě vypověděla v přímé řeči své tvrzení o okolnostech, v nichž výpovědi konfrontovaných osob nesouhlasí, popřípadě aby uvedla další okolnosti, které s jejím tvrzením souvisejí a o kterých dosud nevypovídala. Osoby postavené tváří v tvář si mohou klást vzájemně otázky jen se souhlasem vyslychajícího.

Pro konfrontaci jinak platí ustanovení o výpovědi obviněného a o svědčích.

Osobu mladší než patnáct let lze postavit tváří v tvář jen zcela výjimečně, jestliže to je pro objasnění věci nezbytně nutné; v takovém případě se užije přiměřeně § 102. Tváří v tvář nelze postavit svědka, jehož totožnost se utajuje z důvodů uvedených v § 55 odst. 2.

Je-li třeba po skončení konfrontace znovu vyslechnout konfrontované osoby, provede se jejich výslech odděleně.

Konfrontace se zásadně provádí jen v řízení před soudem; před podáním obžaloby lze konfrontaci provést jen výjimečně, pokud lze očekávat, že její provedení výrazněji přispěje k objasnění věci a stejného cíle nelze dosáhnout jinými prostředky.³⁴

8.3 Rekonstrukce

Je chápána ze dvou pohledů:

1. Jako důkazní prostředek zakotvený v TrŘ.
2. Jako metoda kriminalistiky nebo také metoda kriminalisticko praktické činnosti.

Rekonstrukce se koná, má-li být obnovením situace a okolnosti, za kterých byl trestný čin spáchán nebo které k němu mají podstatný vztah, prověřena výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka, jestliže jiné důkazy provedené v trestním řízení nepostačují k objasnění věci.

V daném případě se tedy jedná o obnovení původních podmínek předchozí události, obnovení celkové nebo dílčí situace a skutkových okolností případu, zejména přímo na místě činu, kde k události došlo. Rekonstrukce je také označována jako modelová situace, která proběhla v minulosti. Spočívá v obnovení podmínek spáchaného trestného činu nebo mající k němu podstatný vztah. Jedná se o obnovení celkové situace na místě činu, rekonstruování časové posloupnosti a návaznosti jednání pachatele a dalších osob na místě činu, posloupnosti a mechanismu průběhu jiných

³⁴ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 772-773.

jednání osob, způsobu použití různých předmětů, nástrojů, pomůcek a dalších věcí k provedení posuzovaného jednání.

Rekonstrukce je prováděna na základě skutkových zjištění získaných z jiných důkazů, a to ve vzájemném porovnání s obnovenou situací zpravidla na místě činu.³⁵

8.4 Vyšetřovací pokus

Je jedním z procesních úkonů, který se využívá v procesu odhalování a vyšetřování trestné činnosti. Vyšetřovací pokus se koná, mají-li být pozorováním v uměle vytvořených nebo obměňovaných podmínkách prověřeny nebo upřesněny skutečnosti zjištěné v trestním řízení, popřípadě zjištěny nové skutečnosti důležité pro trestní řízení.³⁶

K provedení vyšetřovacího pokusu se nepřistoupí, jestliže to je vzhledem k okolnostem případu nebo osobě podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka nevhodné nebo lze-li účelu vyšetřovacího pokusu dosáhnout jinak. K vyšetřovacímu pokusu, který je prováděn v přípravném řízení, musí být přibrána alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněna, ledaže by nemožnost zajistit její přítomnost při vyšetřovacím pokusu zmařila jeho provedení. Je-li to potřebné vzhledem k povaze věci a ke skutečnostem, které dosud v trestním řízení vyšly najevo, přibere se k vyšetřovacímu pokusu znalec, popřípadě podezřelý, obviněný a svědek. Jejich účast při vyšetřovacím pokusu se řídí ustanoveními, která platí pro jejich výsledky. Zúčastní-li se vyšetřovacího pokusu osoba mladší než patnáct let, užije se přiměřeně § 102.

K úkonům, které souvisejí s vyšetřovacím pokusem, nesmí být podezřelý, obviněný, poškozený nebo svědek, který má právo odepřít výpověď, žádným způsobem donucován. Proces realizace vyšetřovacího pokusu a výsledky získané musí být procesně zadokumentovány proto, aby mohly být použity jako další důkazní prostředky mezi ostatními důkazními prostředky v trestním řízení.³⁷

³⁵ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 142-143.

³⁶ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 147.

³⁷ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 779.

8.5 Rekognice

Je procesní úkon (z kriminalistického hlediska je jednou z forem kriminalistické identifikace) spočívající ve znovupoznání předtím vnímaného objektu s cílem jeho ztotožnění.

Rekognice se koná, je-li pro trestní řízení důležité, aby podezřelý, obviněný nebo svědek znovu poznal osobu nebo věc a určil tím jejich totožnost. K provádění rekognice se vždy přibere alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněna.

Znovu poznávány mohou být osoby (živé i mrtvé), věci (movité i nemovité), zvířata (živá i mrtvá).

Objekty jsou při rekognici znovu poznávány:

- Ve skupině s dalšími podobnými objekty
- Samostatně (typické pro rekognici mrtvol)
- Postupným poznáváním (typické např. u rekognice podle chůze, hlasu apod.)

K provádění rekognice se vždy přibere nezúčastněná osoba. Touto nezúčastněnou osobou nemůže být jiný obviněný, podezřelý nebo svědek, ale také nemůže být jiný orgán činný v trestním řízení, tj. ani jiný policista.

Má-li se výslechem svědka zjistit totožnost pachatele, vyzve se svědek, aby jej popsal.

Potom osoba, která je podezřelá, má být svědkovi ukázána mezi několika osobami podobného vzhledu.³⁸

Není-li možno ukázat osobu, která má být poznána, rekognice se provede podle fotografie, která se předloží podezřelému, obviněnému nebo svědkovi s obdobnými fotografiemi nejméně tří dalších osob. Tento postup nesmí bezprostředně předcházet rekognici ukázáním osoby.

Po provedení rekognice se podezřelý, obviněný nebo svědek vyslechnou znovu, je-li třeba odstranit rozpor mezi jejich výpovědí a výsledky rekognice.³⁹

³⁸ CHMELÍK, J., A KOL. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 138.

³⁹ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. Praha, 2002, s. 776.

9 Hypotéza

Pomocí konkrétního případu bude proveden rozbor vedený ke zjištění využitelnosti důkazních prostředků pro usvědčení pachatelů, kteří páchají trestnou činnost ve věznicích ČR. Konkrétně se jedná o výrobu a distribuci omamných a psychotropních látek. Provedeným rozbohem by mělo být zjištěno, zda prostředky pro usvědčení pachatelů páchajících trestnou činností ve věznici jsou dostatečné, nebo zda by bylo třeba nějakých změn v některých zákonech. Rozbor případu by měl také přispět ke zhodnocení využitelnosti důkazních prostředků pro shromažďování důkazů proti pachatelům, kteří páchají trestnou činností a nenacházejí se ve výkonu trestu odnětí svobody. Tedy se jedná o pachatele, kteří distribuují návykové látky do věznic.

10 Kazuistika – distribuce omamných a psychotropních látek do věznice Oráčov

V této části bych popsal konkrétní případ vycházející z empirických materiálů Krajského ředitelství správy Středočeského kraje, SKPV – OOK Rakovník, který se týká trestného činu Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1 zákona č. 40/2009, trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Tento trestný čin se týká nedovolené distribuce omamných a psychotropních látek (dále jen OPL), pervitinu, do věznice Oráčov. V tomto případě se jedná o specifické prostředí, do kterého Policie ČR nemá volný přístup a odhalování samotné distribuce mezi odsouzenými je velice složité. Vzhledem k těmto skutečnostem se tak policisté soustředí zejména na pachatele, kteří tuto trestnou činnost páchají mimo věznici (z vnějšku) a zasílají návykové látky do věznice. Policisté využívají několik důkazních prostředků k odhalování a dokázování této trestné činnosti. Uvedu konkrétní případ, ve kterém popíši, jaké důkazní prostředky a důkazy byly použity k usvědčení pachatelů. Popíši konkrétní problémy, se kterými se policisté setkávají při rozpracování uvedené trestné činnosti ve věznicích. V závěru práce bych navrhl některé právní úpravy, které by pomohly k lepšímu odhalování trestných činů ve věznicích.

Případ je publikován s ohledem na to, aby nebylo porušeno služební tajemství. Taktéž je brán zřetel na zákonná a etická práva účastníků tohoto případu, což znamená, že fakta, která by mohla vést k identifikaci účastníků, jsem úmyslně zamlčel, popřípadě pozměnil. Tato absence však nebude mít vliv na celkové vyznění dané události.

Služba kriminální policie a vyšetřování získala operativní poznatek k nedovolené distribuci OPL (pervitinu) do věznice Oráčov. Byly zahájeny úkony trestního řízení podle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu pro podezření z přečinu Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1 trestního zákoníku. Z tohoto trestného činu byli podezřelí tři odsouzení vykonávající výkon trestu odnětí svobody ve věznici Oráčov. Tito odsouzení organizovali dodávky pervitinu do věznice Oráčov za pomoci nelegálně získaného mobilního telefonu, který ve věznici běžně užívali. Problém nastal při zjišťování telefonních čísel, která podezřelí užívali k páchání trestné činnosti, aby bylo možno

využít Odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle ustanovení § 88 odst. 1, 2 TrŘ. Tuto skutečnost se nakonec podařilo vyřešit za pomoci výpovědi spoluodsouzeného, který telefonní číslo znal a uvedl jej do výpovědi (Úředního záznamu podle § 158 odst. 5 trestního řádu). Poté byl skrze Okresní státní zastupitelství v Rakovníku zažádán Okresní soud v Rakovníku o vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle ustanovení § 88 odst. 1,2 TrŘ (dále jen odposlechu). Při dvouměsíčním vyhodnocování odposlechu bylo zjištěno, že dva ze tří podezřelých si pomocí mobilního telefonu objednávají přísun mobilních telefonů a drogy pervitin. Mobilní telefony přes kontrolu vězeňské služby dostávali do věznice za pomoci rádia, kdy mobilní telefony ukryli do útrob rádia, a tak se následně k telefonům dostali. Mobilní telefony si do věznice pořizovali za účelem jejich následného prodeje, neboť jeden mobilní telefon v pořizovací hodnotě 500,- Kč se ve věznici prodá až za částku 7.000,- Kč. Tyto peníze poté využívali pro objednání a nákup drogy pervitin. Samozřejmě po získání a prodeji pervitinu ve věznici získávali velké finanční částky, neboť 0,5 gramu pervitinu mimo věznici je pořizováno za částku 500,- Kč, kdežto ve věznici tato dávka stojí až 5.000,- Kč. Odsouzení k nákupu využívají finanční hotovosti, kterou si nelegálně obstarávají za pomoci splených přání, kde peníze ukrývají. K tomuto využívají i další úkryty. Další způsob zaplacení dávky pervitinu se prováděl za pomoci mobilního telefonu, kdy uživatel zavolal domů a sdělil adresu, na kterou se měla zaslat složenkou s patřičnou finanční částkou. Z odposlechu bylo dále zjištěno, že pervitin se do věznice dostává v balících, které odsouzení dostávají. Na balík mají odsouzení nárok jen po určité době, takže ve věznici dochází k výměně takzvaných „balíčenek“, což je povolení na balík. Tato povolení se samozřejmě opět směňují za dávky pervitinu. Za pomoci odposlechu bylo zjištěno, kdy přesně bude balík s dávkami pervitinu doručen, na jakého odsouzeného a v jakém úkrytu je pervitin schován. Odsouzení posílali peníze spolupachateli „ven“ na zakoupení pervitinu. Při zjištění těchto informací bylo využito spolupráce s Vězeňskou službou, která byla upozorněna na zásilku, ve které je pervitin ukryt. Při vydávání zásilky odsouzenému byla zásilka prohledána a pervitin byl nalezen ve třech propisovacích tuhách. Tuhy byly následně zajištěny pro účely trestního řízení a odeslány na Odbor kriminalistické techniky a expertíz na rozbor (dále jen OKTE). V druhém případě bylo využito důkazního prostředku Zadržetí zásilky podle ustanovení § 86 odst. 1 TrŘ. a Otevření zásilky podle ustanovení § 87 odst. 1 TrŘ. Po otevření zásilky byl v botě v jazyku zajištěn sáček s krystalickou látkou (pervitinem), který byl taktéž poslán na rozbor na OKTE.

Odposlechem byl zjištěn a ztotožněn odesílatel zásilky a dále bylo zjištěno, kde podezřelí bydlí pro účely realizace pachatelů. Sám podezřelý se zajímal prostřednictvím telefonu, zda zásilka „došla“ v pořádku. Když jeden z odsouzených (spolupachatelů) sdělil, že pervitin byl v zásilce nalezen, uklidnilo jej, že nikdo nic neví, že zřejmě někdo z odsouzených „práskal“. Podezřelý uvedl, že setřel všechny otisky prstů z propisovacích tuh, a proto jej Policie ČR nemůže dopadnout. Po provedeném odborném vyjádření z OKTE bylo potvrzeno, že v zajištěných látkách se nachází metamfetamin, tedy pervitin. Vzhledem k těmto skutečnostem bylo zažádáno o předběžný souhlas k zadržení podle ustanovení § 76 odst. 1 TrŘ. na osobu podezřelou, která zaslala zásilky do věznice. Dále bylo zažádáno o příkaz k domovní prohlídce podle ustanovení § 83 odst. 1 trestního řádu. Zbylí dva spolupachatelé byli ve výkonu trestu, proto nebylo nutno žádat o předběžný souhlas se zadržením.

Po získání důkazů bylo provedeno zadržení podezřelého v Teplicích a v jeho současném bydlišti byla provedena domovní prohlídka podle § 83 odst. 1 TrŘ, při které nebyly zajištěny žádné důležité věci pro trestní řízení. Podezřelý byl převezen na útvar SKPV Rakovník, kde byl sepsán protokol o zadržení osoby podezřelé podle § 76 odst. 1 TrŘ. a byl proveden výslech podezřelého (zadrženého). Podezřelý se k trestné činnosti nedoznal a sdělil, že žádné zásilky s pervitinem do věznice Oráčov neodeslal. Na podkladě zjištěných důkazů, hlavně z odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 1,2 TrŘ, zadržení zásilky podle § 86 odst. 1 a otevření zásilky podle § 87 odst. 1 TrŘ, bylo proti muži zahájeno trestní stíhání podle ustanovení §160 odst. 1 TrŘ. pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku, neboť jmenovaný byl v posledních třech letech potrestán za stejný trestný čin a před třemi měsíci byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody. Obviněnému byl ustanoven obhájce, neboť se jednalo o nutnou obhajobu podle ustanovení § 36 odst. 3 TrŘ. a po jeho ustanovení byl proveden výslech obviněného. Poté byl podán návrh na vzetí do vazby, neboť hrozilo, že obviněný bude v trestné činnosti pokračovat nebo se bude vyhýbat trestnímu řízení, neboť mu hrozí, v případě prokázání, vysoký trest. Tudíž se jedná o vazební důvody podle ustanovení § 67 písm. a), c) TrŘ. Státní zástupce návrh akceptoval a následně byl rozhodnutím soudce Okresního soudu v Rakovníku vzat obviněný do vazby.

Proti dvěma odsouzeným, kteří prováděli distribuci pervitinu ve věznici Oráčov a objednávali pervitin u prvního obviněného, bylo taktéž zahájeno trestní stíhání podle

§ 160 odst. 1 TrŘ. pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku, spáchaného formou účastenství podle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Proti druhému bylo zahájeno trestní stíhání pro přečin Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 odst. 1 trestního zákoníku, spáchaného formou účastenství podle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku. Vzhledem k získaným informacím byli zjištěni další odsouzení, kterým jmenovaní pervitin prodávali a z toho důvodu byly prováděny výslechy na podání vysvětlení podle § 158 odst. 5 TrŘ, aby byly získány další podklady pro rozšíření trestního stíhání podle ustanovení § 160 odst. 1, 5 TrŘ. Bylo provedeno 10 výslechů odsouzených, kteří od obviněných kupovali pervitin. Bohužel všichni využili svého práva podle ustanovení § 100 odst. 2 TrŘ. a k věci odmítli vypovídat. Takže tyto výslechy nepřinesly žádné nové skutečnosti a distribuce ve věznici nebyla prokázána.

Vyšetřování bylo ukončeno návrhem na podání obžaloby podle ustanovení § 166 odst. 3 TrŘ. proti všem třem obviněným. Vyšetřování bylo ukončeno bez dalšího rozšíření trestního stíhání podle § 160 odst. 1,5 TrŘ.

11 Rozbor důkazů využitých v trestním řízení

Při rozpracování uvedeného případu bylo využito několik prostředků k opatření důkazů proti podezřelým osobám. Tyto získané důkazy vedly k usvědčení pachatelů trestné činnosti. Důkazy byly získány:

Odposlechem a záznamem telekomunikačního provozu podle ustanovení § 88 odst. 1, 2 TrŘ. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu byl vydán, neboť trestní řízení je vedeno pro trestný čin, jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.⁴⁰ Nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce.⁴¹

- odposlechem byly zjištěny důležité skutečnosti pro trestní řízení. Ztotožnila se osoba, která do věznice v balících odesílala drogu pervitin, dále úkryt, ve kterém byl pervitin odeslán a zajistila se samotná droga pervitin. Byly zjištěny všechny osoby, které se na této trestné činnosti podílely. Podezřelí do mobilních telefonů sdělovali důležité informace, které byly po vyhotovení přepisu a protokolu odposlechu podle § 88 odst. 6 TrŘ. použity jako důkaz. Podezřelí v tomto případě nebyli příliš opatrní a jeden z nich například po zajištění zásilky Vězeňskou službou do telefonu uvedl, že jej Policie ČR nemůže dopadnou, neboť z propisovacích tuh setřel všechny otisky prstů. Další podezřelý (organizátor) se chlubil do telefonu svým kamarádům a příbuzným, jakým způsobem vydělává peníze. Uváděl, jak zasílal peníze na zakoupení drog ven z věznice v různých úkrytech, např. ve hřbetu knih, ve slepených přáních. Dále uváděl, jak některým spoluvězňům prodával drogy a popisoval jejich chování při užití pervitinu.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je jedním z nejdůležitějších prostředků k získávání důkazů pro trestní řízení, při kterém dochází k rozpracování trestných činů ve věznicích. Ne vždy pachatelé do telefonů hovoří jako v tomto případě, avšak odposlech je důležitý i pro taktické hledisko – zjištění, na koho je odesílána podezřelá zásilka a podobně.

Odnětím věci podle ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 555/1992, o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Příslušník je oprávněn

⁴⁰ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 724.

⁴¹ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 724.

odejmout osobě ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody věc, kterou má neoprávněně u sebe nebo věc, která by mohla být prohlášena za propadlou nebo zabranou.⁴²

Odnětí věcí, které má v pravomoci Vězeňská služba ČR, se využívá hlavně z taktického hlediska při rozpracování, protože v případě, že by policisté hned při první možnosti využili zadržení zásilky podle § 86 odst. 1 trestního řádu, mohlo by dojít k prozrazení rozpracování. Proto se ve větším procentu případů využívá Vězeňská služba ČR, která po upozornění na podezřelou zásilku a na úkryt pervitinu toto zajistí a předá orgánům činným v trestním řízení jako věc důležitou pro toto řízení.

- v tomto případě byla nalezena droga pervitin, kterou odeslal podezřelý do věznice Oráčov. Tato droga byla testována a bylo vypracováno odborné vyjádření Odborem kriminalistické techniky a expertíz a toto odborné vyjádření bylo v tomto řízení použito jako důkaz. V tomto případě se taktéž jedná o jeden z nejdůležitějších prostředků k získávání důkazů pro probíhající trestní řízení.

Zadržení zásilky podle ustanovení § 86 odst. 1 TrŘ. Je-li k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení v konkrétní věci nutno zajistit obsah nedoručených poštovních zásilek, nařídí v přípravném řízení státní zástupce, aby je pošta vydala. V přípravném řízení buď státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu.⁴³

Otevření zásilky podle ustanovení § 87 odst. 1 TrŘ. Zásilku vydanou podle §86 odst. 1 může otevřít v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nebo policejní orgán.⁴⁴

Tato dvě ustanovení trestního řádu na sebe vzájemně navazují, neboť při zadržení zásilky je samozřejmě důležité tuto zásilku prohlédnout a případně zajistit věci důležité pro trestní řízení. V tomto případě drogu pervitin. Tyto prostředky se většinou využívají na závěr rozpracování, kdy je možno zahájit trestní stíhání podle § 160 odst. 1 TrŘ. V případě zadržení zásilky většinou podezřelí zjistí, že „se něco děje“ a většinou přestávají páchat trestnou činnost. V tomto případě většinou policisté řeší taktické

⁴² Zákon 555/1992 Sb. O Vězeňské službě a Justiční strážci.

⁴³ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 704.

⁴⁴ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 708.

hledisko a množství získaných důkazů tak, aby bylo trestní řízení dovedeno do úspěšného konce.

- zadržením a otevřením zásilky byl v tomto případě zajištěn sáček s drogou pervitin, který byl odeslán na Odbor kriminalistické techniky a expertíz na rozbor. Odborné vyjádření bylo použito v trestním řízení jako důkaz. Domnívám se, že toto je jeden z posledních prostředků, který slouží policistům k opatření důkazů. Protože v dalším rozboru uvedu problémy spojené se získáváním dalších důkazů.

12 Rozbor důkazů nevyužitých v trestním řízení

V tomto rozboru bych uvedl prostředky, které nemohly být využity a nevedly k objasnění trestné činnosti. Tato skutečnost je spojena se specifickým prostředím, jakým věznice bezpochyby jsou. Některé důkazní prostředky je složité využít při tomto rozpracování vzhledem k technickému zabezpečení.

Výslech svědka podle § 101 TrŘ. Před výslechem svědka je třeba vždy zjistit jeho totožnost, jeho poměr k obviněnému, poučit jej o právu odepřít výpověď. Svědek je povinen vypovědět úplnou pravdu a nic nezamlčet.⁴⁵

- v tomto případě nemohl být využit výslech svědka jako důkaz, neboť po zahájení trestního stíhání podezřelých byly ve věznici provedeny výslechy uživatelů pervitinu, kterým obvinění měli tuto drogu distribuovat. Výslech byl proveden na Úřední záznam o podání vysvětlení podle § 158 odst. 5 TrŘ. Tato výpověď slouží jako podklad pro případné zvážení, zda osoba, která vysvětlení podala, bude vyslechnuta jako svědek. Výpověď podle § 158 odst. 5 TrŘ. nemůže být u soudu použita jako důkaz, pokud zákon nestanoví jinak. V uvedeném případě bylo provedeno 10 výslechů odsouzených, kteří od jednoho z obviněných (organizátora) kupovali pervitin. Bohužel ani jeden z vyslýchaných k uvedené věci nevypovídal. Všichni využili svého práva a k uvedené věci odmítli vypovídat podle ustanovení § 100 odst. 2 TrŘ. Svědek je oprávněn odepřít výpověď, jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu, partneru nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťoval jako újmu vlastní.⁴⁶ V tomto případě se jedná o velice diskutovanou skutečnost, neboť samozřejmě nikdo z vyslýchaných nebyl s obviněnými v příbuzenském stavu. A taktéž je velmi diskutabilní fakt, že by svojí výpovědí mohli způsobil trestní stíhání sobě. V tomto případě se jedná o výmluvu, jak se vyhnout výpovědi, ale současný právní řád je na tuto skutečnost „krátký“, neboť je těžké v tomto případě svědkovi dokázat, že by si svojí výpovědí mohl způsobil trestní stíhání. A nelze tedy využít ustanovení § 66 odst. 1 uložení pořádkové pokuty. Vyšetřovatel tohoto případu uvedl, že všichni odmítli vypovídat jen z důvodu, že si nebudou přidělovat

⁴⁵ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 888

⁴⁶ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 880.

starosti. Kdyby se spoluvězni dozvěděli, že na někoho vypověděli, mohli by být fyzicky napadeni nebo by jim byl jiným způsobem znepríjemněn život ve věznici. Neakceptovali ani skutečnost, že by mohli být přemístěni do jiné věznice. Na tuto skutečnost reagovali tak, že odsouzení se mezi věznicemi snadno domlouvají pomocí mobilních telefonů. V tomto případě by mohlo pomoci ustanovení § 55 odst. 2 TrŘ, utajení totožnosti svědka. Nasvědčují-li zjištěné okolnosti tomu, že svědkovi nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědeckví zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení jejich základních práv a nelze-li ochranu svědka spolehlivě zajistit jiným způsobem, orgán činný v trestním řízení učiní opatření k utajení totožnosti i podoby svědka.⁴⁷ Ale tuto skutečnost odmítl státní zástupce, neboť prokázání, že svědkům hrozí nějaké nebezpečí, je složité, ač se při posouzení může použít vyšší stupeň pravděpodobnosti. Odsouzení uvádějí, že strach z výpovědi je oprávněný, neboť s tím mají své zkušenosti. Policisté jsou pak postaveni do složité situace, protože pokud utají totožnost svědka a při hlavním líčení před soudem soudce rozhodne, že nespátňuje důvody utajení svědka, může nařídít, aby utajení bylo zrušeno a poté svědek většinou z obavy nevyovídá. Tato skutečnost se již několikrát stala.

Výslech obviněného podle § 91 TrŘ. Před prvním výslechem je třeba zjistit totožnost obviněného, dotázat se jej na jeho rodinné, majetkové a výdělkové poměry a předchozí tresty, objasnit mu podstatu sděleného obvinění a poučit jej o jeho právech.⁴⁸ Podle § 92 odst. 1 TrŘ. se výslech obviněného koná tak, aby poskytl pokud možno úplný a jasný obraz o skutečnostech důležitých pro trestní řízení. Obviněný nesmí být žádným způsobem donucován k výpovědi nebo doznání.⁴⁹

- všichni tři obvinění po zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 TrŘ. odmítli vypovídat s odkazem na ustanovení § 100 odst. 2 TrŘ, neboť by si svojí výpovědí mohli způsobit trestní stíhání. Obvinění nevyovídali po celou dobu přípravného řízení. Dokázání jejich viny bylo na orgánech činných v trestním řízení.

Rozhovorem s policisty vyšetřujícími uvedený případ bylo zjištěno, že chtěli využít i dalších prostředků k objasnění tohoto případu, neboť ze své zkušenosti dopředu počítali s tím, že prokazování distribuce uvnitř věznice bude velmi složité. Proto chtěli

⁴⁷ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 374.

⁴⁸ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 826.

⁴⁹ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 832.

využít ustanovení § 87a odst. 1 TrŘ. záměny zásilky, kdy chtěli, aby byl obsah takové zásilky zaměněn za jiný a takto upravená zásilka byla předána k další přepravě.⁵⁰ V tomto případě vznikl problém v záměně drogy pervitin, protože se nenašel nikdo odpovědný, kdo by vytvořil jinou látku k záměně. Byť v komentáři TrŘ. je uvedeno, že jiný obsah je zpravidla míněn jako obsah nezávadný, může ale jít i o obsah méně závadný apod.⁵¹ Většinou je obava z náhlých zdravotních komplikací uživatelů a možného právního postihu. Dalším takovým prostředkem, který nelze využít při rozpracování ve věznicích, je sledování osob a věcí podle § 158d TrŘ. V tomto případě je složité umístit kameru pro sledování do jednotlivých cel, neboť odsouzení sami v cele neustále vyhledávají úkryty na své nelegálně získané mobilní telefony, drogy a v neposlední řadě peníze. Při této činnosti mají vynikající přehled o cele. Samozřejmě jakékoliv nestandardní opuštění cely je pro odsouzené podezřelé.

Ke zjištěným zkušenostem lze uvést, že se Policii ČR daří odhalovat a stíhat pachatele, kteří drogy distribuují do věznice. Na to prostředky Policie ČR má, ale nemá takové personální obsazení na této problematice, kterým by výrazněji pomohla snížit distribuci drog do věznic. Větší problém má Policie ČR s odhalováním pachatelů distribuce drog uvnitř věznic, a to jak s technickým zabezpečením, tak i s možností práce s informátory a jejich odměňováním. Je nutné zaměřit se na omezení možností distribuce drog do věznic a přijmout změny v některých zákonech, které by tomu napomohly.

⁵⁰ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 710.

⁵¹ ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha, 2008. s. 718.

13 Současný stav věznic v ČR na úseku toxikomanie a další trestné činnosti

Je pravdou, že ve většině věznic v ČR dochází k velkému užívání všech dostupných drog odsouzenými a probíhá zde jejich masová distribuce. Tuto skutečnost potvrzuje graf provedených a pozitivních screenů na návykové látky za jednotlivá období (viz příloha I). Podle pracovníků toxikologického týmu Krajského ředitelství správy Středočeského kraje, kteří provádějí operativní rozpracování ve věznicích, bylo zjištěno, že sami odsouzení volali kamarádům, že drogy v těchto věznicích jsou dostupnější pro uživatele více jak v civilním životě. Toto je zapříčiněno velkou poptávkou odsouzených po těchto drogách a také tím, že distributoři ve věznicích realizují na prodaných drogách velké zisky. Například jeden gram pervitinu je možné prodat ve věznici až za částku 7.000,- Kč a mimo věznici je běžná cena 1.500,- Kč. Tato skutečnost byla potvrzena ve shora uvedeném situačním příkladu. Velká poptávka je zapříčiněna tím, že až 70 % pachatelů převážně majetkových a násilných trestných činů jsou uživatelé drog. Tuto skutečnost mohu potvrdit i ze své zkušenosti pracovníka vězeňské služby, neboť s těmito odsouzenými přicházím do styku jak při běžné práci, tak i při provádění screenů na přítomnost návykových látek v moči. Podle pracovníků toxikologického týmu není v kapacitních silách klasickými metodami tuto trestnou činnost rozkrývat a odhalit konkrétní pachatele. Žádný odsouzený nevystoupí jako svědek proti prodejci drog ve věznici ani poté, kdy je propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, neboť neví, kdy se tam vrátí zpět. Ze získaných informací vyplývá, že pro Policii ČR je rozpracování ve věznicích velmi obtížné z toho důvodu, že všechny věznice jsou uzavřená režimová pracoviště a již návštěva pracovníků služby Kriminální policie a vyšetřování budí podezření jak u některých pracovníků vězeňské služby, tak i u odsouzených. Na druhou stranu mohu uvést ze své zkušenosti, že samotné vedení věznice potažmo Generální ředitelství Vězeňské služby ČR nemá zájem na odhalování nedostatků ve vlastních věznicích. Poté někdy Policie ČR bojuje nejen se samotnými odsouzenými (podezřelými), ale i proti vedení věznice. Proto pokud Policie ČR provádí odhalování pouze v jedné věznici, je ihned tato věznice označena za špatnou a ty druhé nikoliv. Přitom uváděný stav je ve všech věznicích stejný. Pak záleží jen na aktivitě Policie ČR, jak moc je tato trestná činnost vidět. V současné době provádí Vězeňská služba opatření, kterými se částečně daří zamezit přístupu drog do věznice, ale celá věc není řešena koncepčně, neboť vězeňské službě se daří zajistit drogy v zásilkách například ve fixe,

ale v příští zásilce je droga rozpuštěná ve vodě po holení nebo v zubní pastě. Ale pokud nedochází k odhalení distributorů a organizátorů této trestné činnosti ve věznici, jsou opatření prováděná Vězeňskou službou neúčinná. Zásilky odhalené Vězeňskou službou jsou následně předány Policii ČR ke zjištění pachatelů, ale převážně jsou tyto případy odkládány podle ustanovení § 159a odst. 5 TrŘ. na neznámého pachatele.

Zkušenosti policistů ukazují, že se nelze mylně domnívat, že jednorázové realizace ve věznicích odstraní tento problém. Pokud se věznicím nebude věnovat každodenní práce pracovníků Vězeňské služby s cílem předcházení, zamezování a odhalování této trestné činnosti, nepomohou ani jednotlivé akce Policie ČR. Veškerá prováděná opatření Vězeňské služby nesmějí být pasivní, ale musejí být prováděna ofenzivně s cílem preventivního působení. Lze uvést příklad z empirických materiálů Krajského ředitelství správy Středočeského kraje, kdy v roce 2003 byla provedena rozsáhlá realizace distributorů drog do věznice Vinařice, kdy se na krátkou dobu podařilo snížit nabídku drog v této věznici. Jelikož ale nebyla přijata taková opatření, která byla navrhována, tak za několik let byl prodej drog v této věznici na stejné úrovni. Navrhovaná opatření se nepodařila prosadit z důvodu nedostatku finančních prostředků.

Jeden z největších problémů, který nese distribuce drog do věznic, je velké ohrožení zdraví vězňů při přenášení infekčních nemocí jako je žloutenka a AIDS. Na léčení těchto nemocí potom vynakládá stát nemalé finanční prostředky, nemluvě o léčení závislosti na drogách. Ze svých zkušeností mohu uvést, že někteří odsouzení začali s užíváním drog až právě ve věznici.

Další problém Vězeňské služby je v tom, že nedokáže zamezit odsouzeným v přístupu k mobilním telefonům, přes které dochází k organizování této trestné činnosti. A samozřejmě prodejem mobilů se získávají peníze na financování drog. V současné době není odsouzený stíhán za to, když je přistižen při telefonování z věznice. Veškeré tyto případy končí jako kázeňské přestupky, které jsou v pravomoci Vězeňské služby. A samozřejmě, pokud není adekvátní trest za tuto činnost, tak si odsouzení z nějakých kázeňských trestů nic nedělají.

14 Navrhovaná opatření

Při rozboru případu a využitých důkazů je zřejmé, že policisté mohou lépe shromažďovat důkazy na podezřelé, kteří trestnou činnost páchají mimo věznice. V tomto případě mohou využít i operativně pátrací prostředky jako například sledování osob a věcí podle ustanovení § 158b odst. 1 písm. b) TrŘ. Velký problém nastává v době, kdy policisté chtějí shromáždit dostatek důkazů na podezřelé, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody a trestnou činnost páchají uvnitř věznic. V tomto případě policisté nemají dostatek prostředků pro získání dostatku podkladů pro zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 TrŘ. Proto by uvedená navrhovaná opatření měla napomoci k lepšímu shromažďování důkazů, které by vedly k úspěšnému odsouzení pachatelů, kteří páchají trestnou činnost ve věznicích.

Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. l) zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, (dále jen o Vězeňské službě), ve znění pozdějších předpisů, Vězeňská služba prošetřuje vlastními pověřenými orgány trestnou činnost příslušníků; ve spolupráci s Policií České republiky se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody.⁵² Tato pravomoc je stanovena též v zákoně č. 141/1961 Sb., TrŘ, ve znění pozdějších předpisů, a to v ustanovení § 12 odst. 2.

V ustanovení § 3 odst. 8 zákona č. 555/1992, o Vězeňské službě, je stanoveno, že prověřované orgány Vězeňské služby mají postavení orgánu v řízení o trestných činech příslušníků a náleží jim též oprávnění používat podpůrné operativní pátrací prostředky a podle ustanovení § 16b, tohoto zákona jsou podpůrné operativní prostředky:

- a) zabezpečovací technika
- b) zvláštní finanční prostředky

Navrhují, aby pravomoc Vězeňské služby byla rozšířena v zákoně č. 555/1992, o Vězeňské službě, ve znění pozdějších předpisů.

- v § 2 odst. 1 písm. l), tak, aby v řízení o trestných činech příslušníků vězeňské služby České republiky a osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody pověřené

⁵² Zákon č. 555/1992 Sb. *O Vězeňské službě a justiční stráži.*

orgány této služby, **předcházely, zamezovaly a prošetřovaly**, ve spolupráci s Policií České republiky a v návaznosti na tuto úpravu v zákoně 555/1992 O vězeňské službě a justiční strážci, musí taktéž dojít k úpravě § 12 odst. 2 TrŘ. kde by mělo být povoleno pověřeným orgánům Vězeňské služby prošetřovat nejen pracovníky Vězeňské služby, ale i osoby ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody.

- v § 16 odst. 1 – pro účely tohoto zákona se podpůrnými operativně pátracími prostředky rozumí:

- a) **Informátor**
- b) zabezpečovací technika
- c) zvláštní finanční prostředky

Rozšíření pravomocí Vězeňské služby může pomoci k lepšímu shromažďování důkazů pro trestní řízení, neboť Vězeňská služba má větší možnosti a větší zkušenosti s rozpracováním na těchto režimových pracovištích, jakými věznice jsou. Dále skutečnost, že budou odpovídat za trestnou činnost, která je páchána ve věznici, může donutit vedení věznic k větší aktivitě při postihování trestných činů páchaných odsouzenými. A při spolupráci s Policií ČR tato skutečnost může přinést větší výsledky než do současné doby.

Při rozpracování trestných činů, které páchají odsouzení ve věznicích, je pro policisty důležitý prostředek pro dokazování výsledek svědka podle ustanovení § 101 trestního řádu. Ale v současné době by bylo důležité upravit utajení totožnosti svědka podle ustanovení § 55 odst. 2 trestního řádu. Respektive nikoliv důvody, pro které by bylo možno ustanovení tohoto paragrafu použít, ale skutečnost, kdy svědek již vystupuje s utajenou totožností. Aby v tomto případě nemohlo dojít k situaci, že u soudu náhle soudce změní rozhodnutí a svědek musí náhle vystoupit pod svojí skutečnou identitou. Tato skutečnost poté maří vynaložené úsilí a finanční prostředky na trestní řízení. Domnívám se, že by mohlo být v zákoně uvedeno ustanovení, že pokud svědek vystupuje již se skrytou identitou, tak až dokonce celého trestního řízení a i poté. Česká republika není tak velká, abychom mohli nabídnout dobrý program na ochranu svědků. Po této úpravě by se odsouzení, kteří by svědčili, nemuseli obávat odvetného opatření od stíhaných osob. A samozřejmě by neměli strach o své příbuzné, kteří jsou mimo výkon trestu. V současné době má odsouzený velkou možnost domluvit

se s další osobou mimo věznic, aby vyvíjela nátlak na příbuzné, kteří by v těchto kauzách svědčili. Samozřejmě si uvědomuji, že utajení totožnosti svědka znamená zásah do práv obviněných a obžalovaných, ale v těchto případech, kdy tito jedinci mají ve věznicích dosáhnout nějaké nápravy, aby se po vykonání trestu mohli vrátit a začlenit zpět do společnosti, místo toho pod dozorem páchají další trestnou činnost, kterou si vydělávají nemalé finanční prostředky. A samozřejmě tímto jejich jednáním stoupají náklady státu například na léčení různých onemocnění, neboť odsouzení k aplikaci drogy používají jednu injekční stříkačku, která slouží až pro několik desítek odsouzených.

Při prostudování spisového materiálu při realizaci pachatelů ve věznicích Vinařice v roce 2003, kde bylo užito svědka se skrytou identitou, je zřejmé, že pokud je možno tento prostředek užít, tak vede k usvědčení a odsouzení pachatelů páchajících trestnou činností ve věznicích.

Další, co by mělo pomoci zmírnit a případně zamezit páchaní trestné činnosti ve věznicích, jsou systémová opatření. A to například v povolení zásilek odsouzeným, neboť v těchto zásilkách se nejvíce dostávají drogy, mobilní telefony a další věci do věznic. Tato skutečnost by mohla být vyřešena například účty, na které by příbuzní zasílali finanční prostředky, ze kterých by si odsouzení mohli pořídit věci pro svoji potřebu. Je pravdou, že odsouzení tyto účty již mají, ale samozřejmě mají možnost několika zásilek za rok, ve kterých se poté pašují zakázané věci. Myslím, že toto je jedno z nejdůležitějších opatření, které by se mělo upravit.

Závěr

Při rozpracování trestné činnosti, kterou páchají odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích, je zřejmé, že je v současné době velmi složité získat důkazy, které by vedly k usvědčení a odsouzení pachatelů. Dobře se Policie ČR vypořádává s pachateli, kteří trestnou činnost páchají tím, že do věznic zasílají drogy, a tudíž jsou mimo režimové prostředí. Pro tento případ má Policie ČR dostatek prostředků k získání důkazů pro usvědčení pachatelů této trestné činnosti. Tyto prostředky jsem výše vyjmenoval a popsal na případu.

Složitější je nashromáždit důkazy vůči odsouzeným, kteří páchají trestnou činnost ve výkonu trestu. Tato skutečnost taktéž vyplývá z rozboru případu, ve kterém se potvrdilo, že nejdůležitější prostředek v tomto případě by mohl být výslech svědka. Tento prostředek bohužel selhává díky specifickému režimovému prostředí věznic. Domnívám se, že by pomohly navrhované skutečnosti a to jak navýšení pravomocí Vězeňské služby ČR, tak i užití ustanovení §55 odst. 2 trestního řádu, utajení totožnosti svědka.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. CÍSAŘOVÁ, D. FENYK, J. A KOL. *Trestní právo procesní*. 4. vyd. Praha : Linde Praha, a. s. 2006, 871 s. ISBN 978-80-7357-348-5.
2. CHMELÍK, J. A KOL. *Rokověť kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. 532 s. ISBN 80-868998-36-9.
3. ŠÁMAL, P. NOVOTNÝ, F. *Přípravné řízení trestní*. Praha : C. H. Beck, 2003, 1471 s. ISBN 80-7179-741-3.
4. NOVOTNÝ, F. RŮŽIČKA, M. A KOL. *Trestní kodexy*. 2. vyd. Praha : Eurounion, s. r. o. 2002, 1640 s. ISBN 80-7317-009-4.
5. ŠÁMAL, P. A KOL. *Trestní řád. Komentář. I. Díl*. 6. vyd. Praha : C. H. Beck, 2008. 1525 s. ISBN 978-80-7400-043-0.
6. VANTUCH, P. *K výslechu svědka, který se nedostavuje k jednání soudu*. Praha : Bulelltein advokacie, 1994, č. 9, s. 12-18.
7. ZÁKON č. 555/1992 Sb. *O Vězeňské službě a Justiční stráží*.

Elektronické zdroje

1. *Trestní řád* [online]. 2010 [cit. 2010-05-07]. Dostupný z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/cast1h4.aspx>.

SEZNAM PŘÍLOH

I. Výsledky provedených screenů na návykové látky ve věznicích ČR za rok 2009.

ABSTRAKT

HORNOF, L. *Důkazní prostředky a dokazování v trestním řízení : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010. 52 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Roman Svatoš Ph.D.

Klíčová slova: důkaz, důkazní prostředky, opatření, trestní řízení, věznice.

Práce se zaměřuje na důkazy a důkazní prostředky, obzvláště na jejich využití při vedení trestního řízení proti pachateli, který páchá trestnou činnost ve věznicích ČR i mimo ně. Konkrétně se jedná o výrobu a distribuci omamných a psychotropních látek dle § 283 trestního zákoníku.

Dále se snažím nastínit problematiku využití důkazů a důkazních prostředků k usvědčení pachatele ve věznicích ČR, protože z uvedeného případu, který je v práci popisován vyplývá, že Policie ČR má omezené prostředky ke získávání skutečností důležité pro trestní řízení, oproti Vězeňské službě ČR, protože nemůže využít některých prostředků, jako je např. sledování osob a věcí.

Proto ve své práci navrhuji případnou úpravu zákonů, které by napomohly k lepšímu získávání důkazů a důkazních prostředků v trestním řízení a vzájemné spolupráci mezi Policií ČR a Vězeňskou službou ČR při dopadení pachatelů.

ABSTRACT

HORNOF, L. *Means of evidence and fact finding in criminal proceedings: a bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2010. 52 pages. Supervisor: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: evidence, means of evidence, measure, criminal proceedings, prison.

My work focuses on evidence and means of evidence, especially in terms of their application in criminal proceedings against offenders who have committed criminal offences in and outside prisons in the Czech Republic. They specifically include production and distribution of intoxicating and psychotropic substances according to §283 of the Czech Criminal Code.

I have also tried to shed light on the issue of using evidence and means of evidence to capture offenders in Czech prisons because the case described in my thesis indicates that the Czech Police, unlike the Czech Prison Service, have limited means of obtaining facts crucial for criminal proceedings because they cannot use some means, such as monitoring of persons and objects.

Therefore, my thesis suggests amendments to laws which may improve collection of evidence and means of evidence in criminal proceedings and collaboration of the Czech Police and the Czech Prison Service in capturing offenders.

PŘÍLOHA I

Výsledky provedených screenů na návykové látky ve věznicích ČR za rok 2009

